

Justitiedepartementet

Ju2024/02513

Departementspromemorian Bättre migrationsrättsliga regler för forskare och studenter Ds 2024:31

Högskolan i Halmstad har beretts möjlighet att till Justitiedepartementet yttra sig angående departementspromemorian Bättre migrationsrättsliga regler för forskare och studenter (Ds 2024:31). Högskolan instämmer i huvudsak i det yttrande som Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) har lämnat gällande denna departementspromemoria.

Stöd för SUHF:s ståndpunkter

Högskolan i Halmstad instämmer särskilt i:

- Vikten av att tillåta fler "statusbyten" inom akademin, särskilt för doktorander och forskare, vilket underlättar rekrytering och kompetensförsörjning.
- Att barn till forskare ska kunna beviljas uppehållstillstånd inifrån Sverige.
- Att ukrainare under massflyktsdirektivet ges utökade möjligheter att ansöka om akademiska tillstånd inifrån landet.
- Att förlänga jobbsökartillstånd för doktorer och forskare från 12 till 18 månader.
- Att personer inom akademin ska kunna beviljas D-viseringar för att resa under pågående handläggning av förlängningsärenden.
- Sänkta vistelsekrav för doktorander och forskare

Vi vill dock framhålla några specifika perspektiv utifrån Högskolan i Halmstads förutsättningar och erfarenheter.

- Högskolan instämmer i och ser att det är av stor vikt att arbete vid sidan om studier begränsas, men att begränsningen bör räcka vara på 20 timmar per vecka. Detta för

att i tidigt skede kunna bilda sig ett nätverk och få förståelse för svenska arbetsmarknad.

- För den som arbetar mer än så ska uppehållstillståndet kunna återkallas eller inte förlängas. Vi instämmer dock i ett behov av vissa undantag för arbete som omfattar utbildning, administration, praktik, forskning eller konstnärlig forskning och som antingen utförs vid lärosätet eller har anknytning till den utbildning som utlänningen bedriver.
- Högskolan anser också att möjligheten att arbeta på uppehållstillstånd för studier efter avslutade studier (under t.ex. sommarperiod som kvarstår) bör fortsatt vara möjligt för att öka chansen att kunna hitta ett arbete.
- Högskolan i Halmstad har sedan tidigare infört krav på progression inom studierna för uppflyttning, och välkomnar att detta ligger till grund för prövning av uppehållstillstånd. Det föreslagna skärpta kraven att ändra till att man ska ha klarat av 62,5 procent det första studieåret (37,5 hp) och därefter 75 procent (45 hp) säkerställer en högre genomströmning och fokus på studier.
- Högskolan i Halmstad är också positiv till att begränsa möjligheten att byta från uppehållstillstånd för studier till arbete efter inresa till Sverige. Idag behöver man ha slutfört studier som motsvarar 30 högskolepoäng eller fullföljt en termin vid forskarutbildningen – i förslaget föreslås att det ska vara två terminer för möjlighet att byta. Detta minskar incitamenten att arbeta i för hög grad vid sidan av studierna.
- Högskolan instämmer i utredningens förslag att medföljande familjemedlemmar till en person som har ett uppehållstillstånd för studier inte längre ska undantas från skyldigheten att betala anmälningsavgift eller studieavgift.

Effektivisering av rapporteringsskyldigheten till Migrationsverket

Högskolan välkomnar en mer digitaliserad rapportering till Migrationsverket men anser att regleringen av studiedokumentation i Ladok bör förenklas. En mer övergripande lagstiftning skulle minska den administrativa bördan för lärosäten och säkerställa en smidigare integration mellan lärosätenas system och Migrationsverkets behov.

Permanent uppehållstillstånd för doktorander

Högskolan anser att doktorander som visar framgång i sina studier bör ges möjlighet att erhålla permanent uppehållstillstånd redan efter två års studier, snarare än tre år. Det skulle skapa en starkare incitamentsstruktur och bidra till ökad stabilitet för doktorander i Sverige.

Försörjningskrav och stipendier

Högskolan ser positivt på att stipendier ska kunna räknas in i försörjningskravet vid ansökan om permanent uppehållstillstånd. Dock anser vi att en översyn av stipendieformen i sig behövs, eftersom dessa studerande inte omfattas av arbetsrättsligt skydd och därmed riskerar att hamna i en osäker ekonomisk situation.

Övergång mellan arbetstillstånd och akademiska tillstånd

Högskolan ser ett behov av att möjliggöra övergång mellan arbetstillstånd och tillstånd för högkvalificerade individer inom akademien. I dag går det att kombinera uppehållstillstånd för studier och forskning för att uppnå de tre år som krävs för permanent uppehållstillstånd, men tid på arbetstillstånd räknas inte in. En förändring av detta skulle stärka möjligheten att attrahera och behålla internationell kompetens.

Problematisering med insamling av medborgarskap i Ladok

Högskolan delar SUHF:s uppfattning att insamling av medborgarskap i antagningssystem innebär risker ur ett integritetsperspektiv. Eftersom all information är offentlig skulle detta kunna utsätta vissa studentgrupper för antagonistiska hot. Vi anser att detta förslaget inte bör tas vidare.

Avslutning

Högskolan i Halmstad ser positivt på de föreslagna förändringarna och instämmer i SUHF:s bedömning att förändringarna bör genomföras skyndsamt för att stärka Sveriges attraktivitet som kunskapsnation. Vi understryker dock vikten av att ytterligare åtgärder vidtas för att effektivisera och förenkla regelverket, med särskilt fokus på flexibilitet i uppehållstillstånd och minskad administrativ börda för lärosäten.

Ärendehantering

Detta yttrande har beslutats av rektor Susanna Öhman efter föredragning av Simon Holmesson, internationell strateg.